

УДК 177:004.8

ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ChatGPT

ETHICAL ASPECTS OF USING ChatGPT

I.V. Толстов, канд. філософ. наук

Українського державного університету залізничного транспорту (м. Харків)

I.V. Tolstov, phd (philosophy)

Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)

Сьогодні питання щодо розвитку штучного інтелекту є одними з найбільш активно обговорюваних у суспільстві. Постійно з'являються повідомлення про нові технічні досягнення у цій сфері, що одразу підхоплюються й обговорюються широкими верствами публіки. Найкращим прикладом цього була поява у листопаді 2022 року чат-бота Chat Generative Pre-trained Transformer (ChatGPT), розробленого американською дослідницькою лабораторією штучного інтелекту OpenAI. Чат-бот – це комп'ютерна програма, яка намагається симулювати розмову людини з людиною. Її метою є відповідь на запитання таким чином, щоб людина мала враження, що спілкуються з іншою людиною, а не з машиною. Після отримання запитань програма звертається до бази даних в мережі Інтернет і потім надає відповідь, яка намагається імітувати природню відповідь людини. Як зазначається на сайті інформаційного агентства УНІАН: «На відміну від класичних пошукових систем, він (чат-бот) не має заготовлених шаблонів, але навчений давати осмислені відповіді «на льоту». ChatGPT навчали за допомогою масиву текстів з Інтернету та системи навчання з підкріпленням на основі зворотного зв'язку з людиною. Потім нейромережу перенавчали кілька разів, використовуючи її власні відповіді, щоб зробити їх більш точними та коректними» [1]. Це дозволяє чат-боту ефективно виконувати багато завдань, які, як правило, виконуються людським інтелектом, наприклад, такі як написання пісень, віршів, статей тощо. Завдяки цьому ChatGPT здобув велику популярність в різних сферах життя українського суспільства.

У гурлі захоплюючих відгуків від використання ChatGPT майже тонуть поодинокі застережні голоси. І розцінювати їх як такі, що традиційно здійснюють спротив прогресу, недалекоглядно. Адже з розширенням сфер застосування чат-боту виникають гострі етичні питання. Наприклад, питання про авторство та оригінальність творів, які генеруються за допомогою чат-боту, що може сприяти поширенню плагіату та порушувати авторські права. Дуже влучною є думка Ліандро Масієля, що «під час здійснення наукових досліджень ChatGPT може

використовуватися як потужний помічник. Але питання, яке спадає на думку, тим не менш, полягає в наступному: чи зможемо ми вважати зроблені таким чином дослідження нашими власними?» [2]. Крім цього, актуальними є також питання про поширення недостовірної інформації та фейкових новин, тому що ChatGPT може генерувати невірну інформацію або упереджений контент, оскільки не має вбудованих механізмів перевірки достовірності інформації. Це може призвести до проблеми дискримінації або неправильного оброблення запитань користувачів. Також слід наголосити на тому, якщо людина повністю перекладе свою творчу діяльність на ChatGPT, то у неї можуть почати зникати певні інтелектуальні якості такі як здатність самостійно мислити, розуміти, планувати, сприймати, аналізувати тощо. Відмова від самостійного використання цих інтелектуальних здатностей може призвести до деградації людини як творчої особистості.

Таким чином, потенційні загрози, які ChatGPT несе людині потребують всебічного обговорення серед спеціалістів з метою врахування етичних аспектів розвитку самої сфери штучного інтелекту та машинного навчання для розробки принципів регулювання та застосування чат-ботів в різних сферах життя українського суспільства.

[1] «Розумний» чат-бот ChatGPT тепер доступний в Україні – запитайте його будь-що. [електронний ресурс] режим доступу: <https://www.unian.ua/techno/rozumniy-chat-bot-chatgpt-teper-dostupniy-v-ukrajini-zapitayte-yogo-bud-shcho-12150312.html>

[2] MACIEL, Leandro. ChatGPT and the ethical aspects of artificial intelligence. *Revista de Gestão*, 2023, 30.2: 110-112. [електронний ресурс] режим доступу: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/REGG-04-2023-207/full/html>